

S NJIMA KROZ NEVOLJE*

► Piše: **D. G.**

Na početku pozdravljam cijeli Široki Brijeg te sve koji žive u njemu. I sama sam iz njega potekla pa molim za strpljenje da ovo moje pismo pročitate do kraja. Dugo se spremam ovo napisati ili kazati nekome u samostanu, dugujem to našim mučenicima i svome L. koji je sada s njima.

Mučenici su bili uzor vjere i ljubavi prema Bogu i Majci Božjoj te nisu posustali ni kada im je bilo najteže. Tako sam i ja kada mi je bilo teško počela moliti deveticu Širokobriškim mučenicima. Molila sam da učine čudo, da ozdrave moje unuča ili ga prime k sebi, samo da ne bi moja kći postala grob svome nerođenom djetetu. Širokobriški su mučenici uslišali moju molbu i deveti dan devetnice primili ga k sebi. Pokušat ću malo opisati cijeli događaj.

Moja kći M. udala se s nepunih 18 godina, rodila sina, iza toga ostala trudna s L. kojemu su na trudničkim pregledima ustanovili da ima srčanu manu i da će se nakon poroda trebati podvrći operaciji ili više njih dok odraste. To je bilo već u sedmom mjesecu trudnoće kada je saznala.

Njezin muž i njegovi vršili su na

nju pritisak da pobaci, a ona je bila na sto muka što napraviti jer je željela to dijete. Mene je pitala što uraditi. Rekla sam joj: »Pa dijete samo što se nije rodilo. Roditelji se žrtvuju za svoju djecu dok su živi, čekaj dok se rodi pa što Bog da.«

Odmah sam počela moliti deveticu mučenicima. Rekla sam: »Vi ste bili zatvoreni u utrobi zemlje, najbolje znate kako je to. Ovo nerođeno dijete isto je zatvoreno u utrobi svoje majke sa svojom mukom (srčanom manom). Učinite čudo i ozdravite ga ili primite k sebi.«

Obično sam molila deveticu u vlak u dok sam išla s posla kući. Tama sam ušla u vlak kad me zove zet i kaže da je M. dobila trudove (7 mj. trud.) i da ju vozi u bolnicu. Velim mu: »Dobro, javi mi čim saznaš nešto više.« Počela sam moliti deveti dan devetnice i samo što sam završila, zove me zet i kaže rodila je, ali su dijete odnijeli u inkubator. Živjelo je jedan sat, dovoljno za ovaj svijet. Dobilo je svoje ime L., upisano je u knjigu rođenih, nije kršteno, ali je dobilo krštenje željom i vjerom, i krvlju mučenika.

Za sve je ovo bio velik šok, ali majci najveći. T., stariji sin, zaokupljao joj je puno pozornosti. Nakon četiri godine rodila je i trećega sina, T. Njegovim rođenjem raspala se i njihova bračna zajednica. Zet je otišao k drugoj ženi.

Ostala sam s kćeri i svojom dvojicom lijepih i zdravih unuka. Pomažem im koliko mogu jer sam u mirovini. Sada se molim Bogu i mučenicima i L. da čuva i okupi svoju obitelj, ako ne na ovome svijetu, a ono barem na drugom. Bogu nije ništa nemoguće.

Ovim svjedočanstvom želim potaknuti i druge da se mole našim mučenicima jer zacijelo su kod Boga sa svojom mučeničkom smrću našli svoje mjesto i naklonost Božju tako da mogu i za nas na zemlji tražiti milost, zaštitu i olakšanje u nevolji. Iz moga slučaja moglo bi se zaključiti kako bi bilo dobro, a i želja mi je, da se proglase svetima i zaštitnicima nerođene djece i majki koje su prisiljene na pobačaje.

Molim Vaš blagoslov i jednu Zdravomariju našoj Gospi za moju užu i širu obitelj. ✍

NEŠTO ME VUČE »DA SE JAVIM FRATRIMA«

► Piše: **Mirela Lovrić**

Svjatovna sam franjevka i bivša framašica. Ovo naglašavam jer od 1996., kada sam došla u Framu, dosta vremena provodim na Brigu: i u crkvi i oko crkve. Sve mi je to kao drugi dom.

Došavši u Franjevački svjetovni red (FSR) prihvaćala sam polako obveze i zaduženja. FSR se osim mnogih drugih aktivnosti brine i o uređivanju groba pobijenih hercegovačkih franjevaca. Bolje reći, imamo

tu čast brinuti se o njihovom grobu. Dugo godina slušala sam pozive naših ministara: »Tko se javlja za kićenje groba?« Šutjela sam jer sam sebe ograničila time što ne znam uređivati cvijeće, slagati ikebane, eto nisam

* Svi su podatci poznati Vicepostulaturi.

kreativna u tome pa će netko drugi to uraditi bolje. Slušajući od sestara kako im je divno bilo prošli mjesec dok su imale zaduženje za grob, kako je to jedno lijepo iskustvo, počela sam se raspitivati što točno trebamo uraditi. Zanimale su me tehničke stvari: kako ću ovo, kako ono, da štogod ne pogriješim, ipak je to crkveni prostor. Ne učini mi se teško sve što mi rekoše starije sestre te sam hrabro digla ruku na jednom susretu uz molbu da sa mnom bude netko tko je već brinuo o grobu. I tako je počelo.

Bio je svibanj. Nekad bismo kupovale cvijeće, a najčešće bi sestre iz svoga vrta napravile skroman, ali predivan, aranžman koji je krasio grob. Pazili smo na svijeću da uvijek gori, čistili smo oko groba. Mala zadaća, ali odgovorna. Tako sam ju shvatila.

Jednom dok sam bila zadužena, čistila sam sve u ograđenom prostoru groba, pa i veliki križ. Sin je bio sa mnom. Zbunjivalo ga je to što smo ušli u ograđeni prostor, a inače nakon sv. mise, dok i ostali vjernici mole, branim mu tu ulaziti. Osim toga, sad diram i križ. Čudno me gledao i još čudnije upitao: »Oće li se fratri ljutiti što čistiš Isusa?« Tada sam mu pojašnjala smisao brige za grob.

Nakon svetih misa počela sam češće dolaziti grobu, dok ljudi još izlaze iz crkve i sve se smiruje molila bih i usput provjeravala je li sve na svom mjestu. Divno je što sam kroz to vrijeme stvorila potrebu da i nakon završenog zaduženja dolazim na grob

moliti, što me nakon toga svibnja nešto vuče »da se javim fratrima«. Lako je bilo naučiti praktične stvari (ono čega sam se bojala u početku da ću nešto krivo napraviti). To je na kraju ispalo jako jednostavno. Nisam se nadala ovoj drugoj strani, ovoj unutarnjoj čežnji i potrebi da dođem do groba kad god sam na sv. misi. Tako je desna pokrajnja lađa sada moje drago mjesto u crkvi, a najljepše mi je kad je crkva prazna.

Radim u širokobriješkoj gimnaziji i često svratim u crkvu prije ili poslije posla. Susretnem i učenike, mole se prije nastave. Nekad na satu dođemo i do te teme te im ozbiljno kažem da se ne mole Bogu da ih ne pita taj dan kemiju, nego da se mole za svoju marljivost i volju za učenjem, za revnost u obavljanju školskih obveza. Savjetujem im da se utječu pobijenim fratrima, koji su bili u istoj ovoj školi učenici – kao oni sad, te će ih zagovarati kod Boga. A meni su pobijeni fratri postali saveznici, utočište, snaga za rad u nastavi. I oni su djelovali kao profesori u istoj školi, i oni su pred sobom imali djecu koju su morali naučiti i životu i gradivu. Nije lako biti izložen mladim ljudima, nije lako *doći do njih*, ostvariti odnos uvažavanja i razumijevanja. Sa svojim svakodnevnim školskim problemima dolazim na grob i čvrsto vjerujem da me mučenici zagovaraju pred Gospodinom. Na grobu molim za svoje učenike, međusobno poštivanje, kvalitetan rad, da zajedno učimo i životne lekcije i one iz udžbenika.

Toga prvoga mjeseca moga zaduženja uz moje školske dvojbe i nedoumice, nekako su se zaredali događaji koji mi nisu bili poznati ni jednostavni. Stalno se nešto zbivalo, a mene je smirivalo vrijeme u crkvi uz grob, sve sam prikazivala i tražila njihov zagovor kod Boga. Dosta toga je izgledalo nemoguće riješiti, a onda su se stvari rješavale same od sebe, tako je izgledalo, a ja bih u sebi zahvalila *mučenicima*...

Kao dijete dolazila sam godinama na sv. mise 7. veljače. Budući da iz moje šire obitelji potječe jedan od pobijenih – fra Nevinko Mandić, stric moga dida Vinka – dolazak je bio neminovao. Svi smo silazili u sklonište, slušali u propovijedima: *spalili ih... ubili ih...* Pitala sam se kako i zašto? Zbog čega ih On nije zaštitio? Kao dijete nisam shvaćala neke stvari. Sad razmišljam kako ih je Bog pozvao k sebi upravo na taj način da nama pokaže kako se umire za vjeru, kako se ne boji ničega kad se zna da se to čini za Gospodina. Da nam pokaže kako se život daje za Isusa. Sada, starija od djevojčice iz prvog dijela razmišljanja, čak pomišljam: *Blago njima!* Uistinu, kako čovjek sazrijeva tako gleda na život i stvari drukčijim očima. Kao dijete zgražala sam se toga dana, prepričavanja događaja iz veljače 1945. Sjećam se da sam razmišljala: *Jadni oni, jesu li se bojali, kako su izgorjeli, ovi tako mladi – jesu li žalili život...* Sad klečim i gledam njihova lica na panou uz grob, suze mi često same krenu dok izgovoram riječi zahvale za njihovu žrtvu i primjer nama, pa sakrivam suze od ostalih i izgovoram: »Blago vama...«

Na samom početku moga hoda za Gospodinom, nakon ulaska u Framu, č. s. Marija Pehar govorila nam je kako ćemo znati da smo susreli Gospodina onda kada u molitvi zaplačemo... I sjećam se svojih prvih suza u trsatskoj crkvi. *Susret s Gospodinom*, pomislih tada.

Iskreno, često na grobu pobijenih fratara plačem... ✍